

MELEZ BİR İNEKTE INTERKOSTAL FITİK OLGUSU

İsmail Alkan¹
Musa Gençcelep³

Yakup Akgül²
Bahtiyar Bakır¹

Intercostal Hernia Case in a Cross-breed Cow

Summary: *In this study, a four-years old cross-breed cow was examined. After auscultation and punction, local anaesthesia was applied and caput caeci was reposed by operation. The cow was kept under observation for two weeks post-operation.*

Özet: *Bu çalışmada materyali 4 yaşlı melez bir inek oluşturdu. Askultasiyon ve punksiyon işleminden sonra lokal anestezi uygulandı ve operasyonla caput caeci reddedildi. Operasyonu takiben 2 hafta süreyle inek gözetim altında bulunduruldu.*

Giriş

Karın boşluğundaki organlardan bir veya birkaçının ya tamamen veya kısmen doğal ya da anormal şekilde oluşan bir delikten geçmesi fitik diye tanımlanır. Genellikle evcil hayvanlarda kongenital ve post natal olarak ventral, skrotal, inguinal ve umbilikal fitikler daha çok görülmektedir. Ventral olanlar karın bölgesini etkileyen travmalarla oluşurken diğerleri ise doğumsal ve post natal oluşurlar. Ayrıca ventral fitikler postoperatif süreçte de şekillenebilirler. Fitikler doğumsal veya sonradan oluşabildikleri gibi, iç ve dış fitik şeklinde de gelişebilirler. Dış fitikler vücuttaki bir delik aracılığıyla şekillenerek dışarıdan görülürler. Bunun aksine iç fitikler ise ancak semptomlarıyla tanınırlar (1,2,3,5,8,9,13).

Fitikler lokalizasyonlarına göre; umbilikal, ventral, skrotal, inguinal, diaframatikal ve perineal diye sınıflandırılırlar. Ayrıca köken aldıkları organ eğer barsak ise enterocele, omentum ise omentocel semptomlarına göre; reddedilebilir, reddedilemez, boğulmuş ve sancılı, oluşum şekillerine göre de kalıtsal, travmatik ve ensizyonal olgular olarak tanımlanırlar (3,8).

1: Yrd.Doç.Dr., Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Van -TÜRKİYE

2: Yrd.Doç.Dr. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları ve Farmakoloji Anabilim Dalı, Van- TÜRKİYE

3:Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Van - TÜRKİYE

Bütün fitiklar da fitik geçidi (deliği), fitik kesesi ve fitiklaşan organ göz önünde bulundurulur. Küremsi , armut, saplı, şişe benzeri ya da torba şeklinde olan fitik kesesi iki katmandan oluşur. Bunun deriden ibaret olan dış katı ile, peritondan oluşan iç katı mevcuttur. İç katın fitik deliği düzeyinde yırtılmasıyla fitiklaşan organ yalnız deri ile örtülü bulunur ki buna da interstitial fitik denir (3).

Materyal ve metod

Materyali 4 yaşında yerli kara x holstein melezi bir inek oluşturdu. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Kliniği'ne 24.5.1993 tarihinde sağ göğüs bölgesinde bir şişkinliğin olduğu şikayeti ile getirildi (Resim1-2). Hayvan sahibi bir ay önce ortaya çıkan bu şişkinliği domuz başı zannederek kızgın demirle dağladığını ve çeşitli ilaçları bölge üzerine sürdüğünü belirtti. Yapılan klinik muayenede hastanın iştahının çok az olduğu, defekasyonun kısmen devam ettiği , nabız, solunum ve beden ısısının normal sınırlarda olduğu belirlendi. 9-11 kostalar arasında olduğu tespit edilen şişlik üzerine yapılan palpasyonda deride sıcaklık) özellikle dağlanan bölgelerde şiddetli duyarlılık ve askultasyonda barsak sesleri saptandı.

Bölgenin tıraş ve dezenfeksiyonundan sonra 12 cm. uzunluğundaki kanülle şişlik üzerine punksiyon yapıldı. Bu esnada kanülün içinden barsak içeriği aktığı ve kanülün peristaltik hareketlerle uyumlu şekilde hareket ettiği anlaşıldı. Bu bulgulara dayanarak barsak fitiki teşhisi konuldu. Hasta operasyona alınmak üzere 24 saat süreyle yalnız su verilerek diyetle alındı. Operasyondan önce hasta travaya bağlandı . Bölge genişçe tıraş edildi ve Sitanest HCL ile lokal anestezi (20 cc.), kostalara dikey şekilde transversal olarak 15 cm. uzunluğunda gerçekleştirildi. 10 dakika sonra 15 cm. uzunluğunda transversal ensizyonla deri kesildi. Küt diseksiyon ile bölgedeki yapışmalar ayırt edilerek fitiklaşan organ serbest hale getirildi. Serbest hale getirilen organın caput caeci olduğu anlaşıldı. Operasyon sırasında caput caeci'de oluşan 5 cm. uzunluğundaki yırtık 1 numara ipek iplikle Shimiden ve Lambert dikiş yöntemiyle dikilerek organ reddedildi. Daha sonra diaframadaki 6 cm. olduğu belirlenen yırtık da 1 numara ipek iplikle sürje tarzda dikildi. İnterkostal kaslar 2 numara ipek iplikle basit ayrı dikişlerle karşı karşıya getirildi. Deride oluşan poş, ensizyon hattında 2 cm. eninde 15 cm. uzunluğunda olmak üzere derinin kesilmesiyle giderildi ve 4 numara ipek iplikle deri dikişleri konuldu. Ensizyon hattında 1.000.000 İ.Ü kristal penisilin enjekte edildi ve yara dudaklarına tentürdiyot sürüldü. Hayvan temiz bir boksa alınarak 15 gün süre ile takip edildi. Bu süre içerisinde ilk 3 günde 5'er litre taze rumen içeriği sondayla verildi. Ayrıca hayvana 7 gün süre ile i.m. yolla penisilin + streptomisin kombinasyonu uygulandı.

Bulgular

Hastanın yapılan klinik muayenesinde beden ısısı, nabız ve solunum sayısının normal sınırlar içerisinde olduğu tespit edildi. Ancak hastanın iştahının

çok zayıf olduğu ve defekasyonun 1 veya 2 kez yapıldığı anlaşıldı. Şişkinliğin 9. ve 11. kostalar arasında geniş bir alana yayıldığı ve bölgenin yangılı bir vaziyette olduğu belirlendi.

Bölgede yapılan askultasyonda barsak sesleri saptandı ve peristaltığın varlığı belirlendi. Ayrıca tanı amacıyla bölge tıraş ve dezenfekte edildikten sonra 8 cm. uzunluğunda kanül ile bölgeye punksiyon yapıldı. Punksiyonu takiben kanülden barsak içeriğinin akması ve peristaltik ile birlikte kanülün hareketleri izlendi. Bu bulgulara dayanarak olguya barsak fitiği tanısı konuldu. Operasyon için gerekli olan işlemler yapıldıktan sonra hayvan operasyona alındı. Operasyonda fitikleşen organ ve deri arasında yer yer yapışmaların meydana geldiği ve aynı zamanda fitiğin interstitiel fitik özelliğinde olduğu belirlendi. Bununla birlikte operasyon bölgesinde dağlanmaya (1,2) . Fitikleşen organ ve deri küt diseksiyonla birbirinden ayrıldıktan sonra fitikleşen organ reddedildi. Operasyondan sonra hayvanın klinik muayenesi günlük periyotlarla takip edildi ve 1 hafta sonra hayvanın iştahının düzeldiği, defekasyonun normaleştiği görüldü.

Tartışma ve Sonuç

İnterstitiel fitikte, fitikleşen organ peritonun bütünlüğünün bozulması nedeniyle deri altı bağ dokusuyla ilişkidir. Diğer taraftan karın bölgesi fitiklerinde kompressibilite ve reponibilite gibi lokal bulgular 1. ve 4. dönemlerde belirgindir (1,2,3,8,10,13). Olgu 1 aylık olmasına rağmen bu semptomlara rastlanılmamasının nedeni şişlik üzerine kızgın demir uygulanması ve caput caeci'nin deri ile adezyon oluşurmasından kaynaklandığı şeklinde yorumlandı.

Sağ interekostal bölgede oluşan bu olguda , ilk bakışta şişliğin median hattın 15 cm yukarısında yer aldığı ve fitiğin buradan kaynaklandığı kanaati uyanmasına karşın ilgili bölgenin askultasyonu sonucunda fitikleşen organın göğüs bölgesinde gelmediği anlaşıldı. Yapılan muayenede diaframın arkus kostarum bölgesinde geniş bir sahaya yapıştığı ve fitik deliğininde bu bölgede şekillendiği gözlemlendi. Dolayısıyla bu olguda diaframın bütünlüğünün bozularak caput caeci'nin deri ile tamamen temas halinde olmasından dolayı interstitiel fitik oluştuğu saptandı. Bunun yanısıra onuncu kostanın devamında oluşan fitik deliğinin direkt karın bölgesiyle irtibat halinde olduğu da tespit edildi.

Fitikler da fitik deliği çeşitli materyallerle (mersilen merch, propilen v.s.) kapatılmakta böylece nüksün önüne geçilebileceği vurgulanmaktadır (4,6,11,12,14,15). Sağ 9-11 interkostal aralıklarda şekillenen bu fitikte, fitik deliğine herhangi bir örtü materyali konulmasına gerek görülmedi. Bu dezavantaj interkostal kas kitlesi ve derinin olabildiğince gerdirilerek dikilmesiyle giderildi.

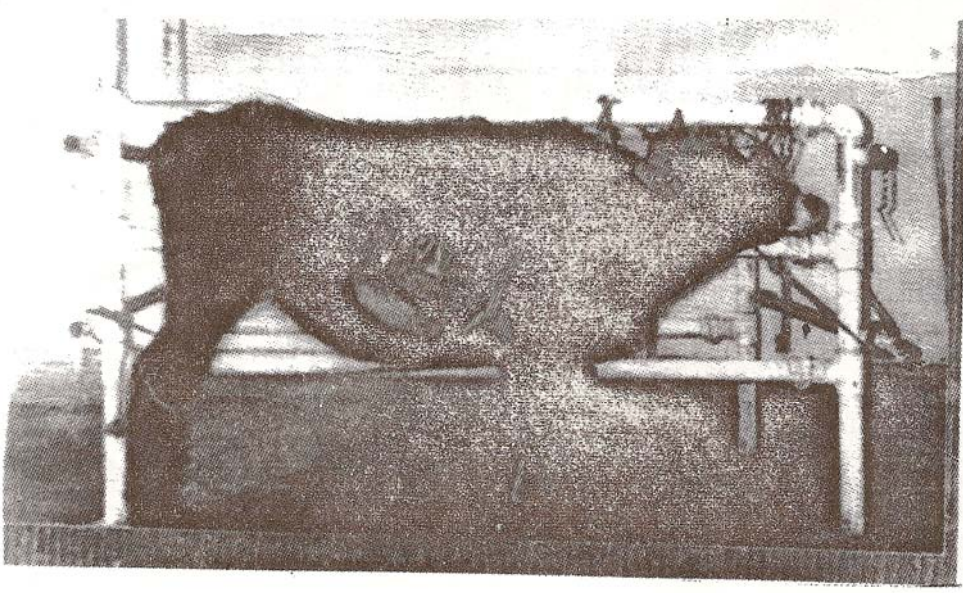
Sonuç olarak, 10. kosta anomalisiyle birlikte gözlenen bu fitik ilginçtir. Ayrıca bu olguyla fitik deliğine herhangi bir materyalin konulmamasıyla iyileşmenin şekillenebileceği de ortaya konulmuştur.

Kaynaklar

1. Aanes, W.A., Hernioraphy, Jr Amstutz, H.E. (1980): *Bovine Medicine and Surgery*, 2 nd ed. American Veterinary Publications, Santa Barbara, CA Vol.2.
2. Angus, K., Young, G.B. (1972): *A note on the Genetics of Umbilical Hernia*. Vet. Rec. 90:245.
3. Anteplioğlu, H., Samsar, E., Akın, F. (1990): *Veteriner Genel Şirurji Ders Kitabı*. Ankara Üniv. Vet.Fak. Yayınları: 396. Ank. Üni. Basımevi. Ankara-1984
4. Aslanbey, D., Candaş, A. (1987): *Veteriner Özel Operasyon*. Demircan Yayınevi. No: 4, Kadioğlu Matbaası - Ankara
5. Barlett, D.E., Parker, W.G. (1970): *A New Look at Congenital Anomalies in Calves*. *Bovine Pract.* 5:14
6. Edwards, G.B. (1976): *Prosthetic Materials in the Repair of External Abdominal Hernias, In Horses*. In Grusell CSG, Hill FWG (eds): *The Veterinary annual John Wright Sons Ltd. Bristol, England, Vol. 16*
7. Edwards, G.B. (1976): *Prosthetic Materials in the Repair of External Abdominal hernias in cattle*. *Bovine Prac.* 11:83
8. Frederick W. Dehme (1988): *Textbook of large Animal Surgery 2 nd ed.* 390-395, USA
9. Hayes HM, Jr (1974): *Congenital Umbilical and Inguinal Hernias in Cattle, Horses, Swine, Dogs and Cats. Rist by Breed and Sex Among -Hospital patients*. Am . J. Vet. Res. 135: 839
10. Heinze , C.D., Bullard, J.F., Jhonson, L.E. (1972): *Hernias, In Catcott Ej. Switcors JF (eds): Equine Medicine and Surgery 2 nd ed.* Am. Vet. Publications wheaton 16.
11. Jhonson, J. H. (1969): *An Evaluation of Polypropylene Implants in penies*. J. A.V.M.A. 154: 779
12. Jhonson, J.H. (1969): *Use of Polypropylene Merch as a Prosthetic Material for Abdominal Hernia in Horses*. J.A.V.M.A. 155: 1589
13. Keown, G.H. (1974): *The Abdominal Wall*. In Oehme, FW, Prier WE (eds) : *Textbook of Large Animal Surgery, 1 st ed.* Williams /Wilkins, Baltimore, MD.
14. Scott, E.A. (1979): *Repair of Incisional Hernias in the Horse*. J.A.V.M.A. 175 : 1203
15. Stapp, R.W. (1960): *Repair of Umbilical Hernias With Plastic Screen* Nod. Vet. Prac. 41: 60.

Resim 1 Olgunun önden görünümü.
Figure 1 The front appearance of the case.

Resim -2 Olgunun yandan görünümü.
Figure -2 The lateral appearance of the case.